

ORGALIM, SONBAHAR 2023 RAPORUNU YAYIMLADI

Talepteki Azalma Gerilemeyi Teyit Ediyor.

Orgalim'in ilkbahar raporunda öngördüğü kaotik ortam, aradan geçen sürede gerçekleşmiş görünüyor. Avrupa teknoloji sektöründe talep düşüşü yaşanırken, bir yandan da birikmiş siparişlerde de azalmalar gözlemleniyor. Yıl sonunda reel cirodaki azalma %1,2 olarak bekleniyor. Önceki tahminlere kıyasla kısmi bir iyileşme gözlense de yakın zamanda belirgin bir yükseliş de beklenmiyor. Aşağı yönlü risklerin ağırlık kazanmasıyla en azından 2024 yılının ilk yarısında da mevcut durumun zayıf devam etmesi ve gelecek yıl da reel cironun %1,8 kadar düşmesi bekleniyor. Pozitif taraftan bakıldığında ise enflasyonist baskılar sürse dahi enerji ve endüstriyel metallere ilişkin maliyetler azalıyor. Ek olarak talep azalmasına karşın istikrarlı ve hafif düzeyde bir istihdam artışı da beklenmektedir.

Öne çıkan başlıklar kısaca şöyle:

- Kaotik öngörü gerçekleşti - talep düşüyor.
- 2023 yılında reel ciroda hafif bir düşüş bekleniyor (-1,2%).
- Düşüş ve yüksek belirsizliğin 2024'de de devam etmesi bekleniyor (-1,8%).
- Enerji ve ham madde maliyetleri hafifliyor.
- İstihdam istikrarlı seyrediyor.
- Rekabet gücünde bozulmalar devam ediyor.

2023 Yılında Yavaşlama Öngörüsü Gerçekleşti

Veriler enflasyon etkisinden arındırıldıktan sonra 2023 yıl sonunda reel ciroda %1,2'lik düşüş bekleniyor. Bazı sektörlerde yılın ilk yarısında siparişlerin artmasıyla birlikte reel cirodaki düşüşün hafiflemesi bekleniyor. Ancak 2023 yılının genel eğilimi ilkbahar raporunda da belirtildiği üzere talebin zayıf seyremesi yönünde.

Birçok faktör sektördeki yavaşlamaya etki etmektedir. Avrupa Birliği üyesi olmayan ülkelerdeki düşük büyüme ivmesi ve Çin'in zayıf bir sanayi döngüsü içerisinde olması önemli sebeplerdir. Covid salgını sonrası gelen yüklü siparişlerin telafi edici etkisi sona ermiş gibi görünürken, o dönemde verilen siparişlerin stoklara gittiği ve bu durumun yeni siparişleri olumsuz etkilediği tahmin edilmektedir. Günümüzde bu durum düşük talep ve üretime neden olmaktadır.

Umut Işığı Var Ama 2024 Tahminleri Temkinli

Düşüş eğiliminin devam etmesi ve kısa sürede ekonomik toparlanma sinyallerinin olmaması, 2024 yılına dair kötümserliğe neden oluyor. Mevcut tahminlere göre 2024 yılında reel ciroda %1,8'lik düşüş bekleniyor ama bu tahmin de belirsizlikler içermektedir.

Bazı sektörler 2023 yılına kadar yüksek sipariş sayılarıyla desteklenmiş olsa da bu durum yavaş yavaş sona ermektedir. Ayrıca emtia fiyatları üzerinde öngörülen veya öngörülemeyen sonuçlar yaratan jeopolitik gerilimler de sürmektedir. Faiz oranlarının da kısa ve orta vadede yüksek devam etmesi bekleniyor.

Öte yandan bazı maliyetlerin azalması firmalara umut vermektedir. Enerji maliyetleri önemli ölçüde düşmüş ve düşmeye devam etmektedir, keza ham madde fiyatları da aynı şekildedir. Geçen kış Avrupa'da gaz tedarikinde yaşanması beklenen büyük sıkıntı da gerçekleşmemiştir.

Bununla birlikte, S&P firmasının Euro Bölgesi için yayınladığı "Sanayi için Satın Alma Yöneticileri Endeksi" Ekim ayında 43,1'e düşerek nötr anlamına gelen 50 çizgisinin oldukça altına inmiştir. Bu durum Avrupa Endüstrisinde kötümser havanın önemli bir göstergesidir.

Her şeye rağmen döngüsel bir yükseliş ihtimali de mevcut ancak 2024 yılının ikinci yarısına kadar bunun gerçekleşmesi pek mümkün değil. Görünümü gölgeleyen belirsizlikler arasında Çin'den gelen talebin toparlanıp toparlanmayacağı, ABD ekonomisinin yumuşak iniş yapıp yapmayacağı ve Avrupa ekonomisinin artan faiz oranlarıyla yüksek enflasyon senaryosundan yakın zamanda kurtulup kurtulamayacağı yer alıyor. Her halükarda aşağı yönlü riskler mevcut ve bu durum önümüzdeki yıl için yapılan değerlendirmeleri temkinli kılıyor.

Firmalar Düşük Talebe Rağmen Çalışanlarını Muhafaza Ediyor

Şu anda sektörde istihdam konusunda son derece alışılmadık bir duruma tanıklık edilmektedir. Bir taraftan teknoloji sektöründe normal şartlarda eleman çıkarılmasına neden olacak bir talep düşüşü yaşanırken diğer yanda Avrupa ülkelerinde yapısal hale gelmiş bir "kalifiye eleman" kıtlığı yaşanmaktadır. Sonuç olarak firmalar çalışan çıkarmanın maliyeti çok yüksek olacağından (ekonomi tekrar toparlandığında çalışanları geri getirilemeyeceğinden) çalışanlarını mümkün olduğu kadar uzun süre ellerinde tutmaya çalışmaktadır.

Kriz zamanlarında bile firmaların çalışanlarını elde tutmasına yönelik bu stratejisi, hem mali kriz hem de Covid krizi sırasında firmaların oldukça işe yaramıştır. Buna ek olarak, kısa süreli çalışma düzenlemeleri yoluyla çalışma saatlerinin azaltılmasını ve aynı zamanda çalışanların işte

tutulmasını sağlayan hükümet önlemleri de bulunmaktadır. Birçok ülke çalışma saatlerini esnek bir şekilde ayarlamaya çalışmaktadır.

Yukarıda sayılan sebeplerden ötürü istimdanda 2023 yılında %1,3'lük bir artış, 2024 yılında da %0,9'luk bir artış beklenmektedir. Ancak ekonomik gerileme beklenenden daha hızlı gerçekleşirse firmalar çalışanlarını işten çıkarmaya mecbur kalabilirler.

Artan Faiz Oranları Yatırımları Azaltıyor

Sanayiye yatırım yapma isteği şu anda çok zayıf görünmektedir; yapılan yatırımlarda %1'lik hafif bir düşüş beklenmekte, veriler enflasyondan arındırıldıktan sonra önümüzdeki yıl için de %0,7'lik hafif bir düşüş tahmin edilmektedir.

Genel olarak şirketlerin yatırım yapma isteğini olumsuz yönde etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bunlar arasında uzun yıllardır ilk kez pozitif reel faiz oranlarına yol açan faiz artışları da yer alıyor. Dolayısıyla son yıllarda çok düşük olan finansman maliyetleri önemli ölçüde artacak gibi görünüyor. Ayrıca küresel ekonomik durum ve şirketlerin marj durumlarına ilişkin önemli belirsizlikler de mevcut. Girdi malzemeleri, finansman, enerji ve ücretlere ilişkin maliyetler yüksek kalmaya devam ediyor ve dünya piyasalarına birebir yansıtılmıyor. Bu durum firmaların marjını azaltıyor ve firmaların yatırım yapma isteğine negatif etki ediyor.

Küresel ekonomik toparlanmanın güçlenmesi durumunda kurumsal yatırımlar için tünelin sonunda yeniden ışık görülebilir. Küresel ekonomik durumdaki mevcut büyük belirsizliklere rağmen 2024'ün ikinci yarısında talepte artış yaşanacağına dair bir umut var. Şu anda sermaye harcamalarında aşağı yönlü önemli riskler görülmektedir.

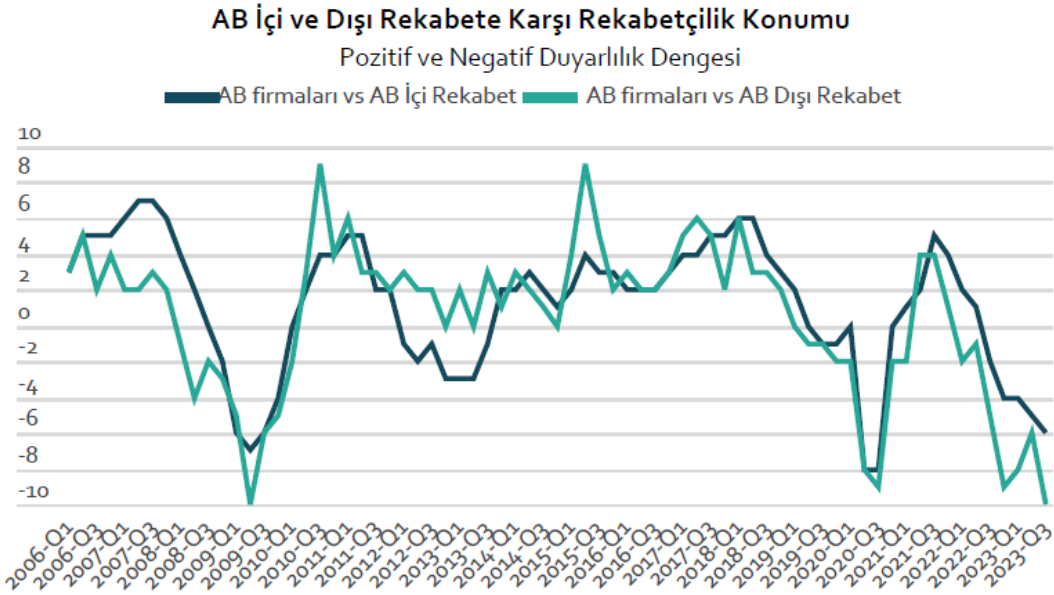
Rekabetçiliğe Yönelik Endişeler Artmakta

Avrupa endüstrisinin rekabet gücünde yaşanan erozyon için alarm çanları çalmaya devam etmektedir. Hatırlanacağı üzere ilkbahar raporunda da artan birim iş gücü maliyetlerine işaret edilmişti. OECD raporlarına göre 2000 yılından bu yana birim işçilik maliyetleri Japonya'da %26,8; ABD'de %1,8 düşerken, Avrupa'da %8,8 artmıştır.

Avrupa Birliği İş Dünyası ve Tüketici Araştırmalarından elde edilen güncel veriler de bu eğilimi doğrulamaktadır: Şirketler, diğer AB bölgelerine kıyasla rekabet güçlerinde önemli bir bozulma yaşamaktadır. 2019 yılında başlayan bu eğilim Covid krizinden sonraki canlılık nedeniyle kısa süreliğine kesintiye uğramıştır.

Son çeyreklerde Avrupa Birliği'nin başlangıç pozisyonunu neler kötüleştirdi diye baktığımızda ise karşımıza iki önemli faktör çıkıyor; birincisi Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle Avrupa'da enerji fiyatlarının hızla yükselmesi ve sanayide gazın bulunabilirliğine ilişkin endişeler, ikinci ise elektrik fiyatlarının hızla artmasıdır. Ekstra maliyetler daha yüksek enflasyona neden olurken, daha yüksek enflasyon da Avrupa Birliği ülkelerinde çalışan ücretlerine daha yüksek zamları gerekli kılmaktadır. Ücret artışları verimlilik artışıyla da telafi edilemediği için Avrupa Birliği ülkelerinde birim işçilik maliyetleri dünyanın geri kalanına kıyasla hızla artmaktadır. Bu sebeple enerji fiyatlarının ve beraberinde enflasyonun düşmesi, rekabet edebilir birim işçilik faaliyetlerine dönülmesi için gerekli ön koşullar arasındadır.

AB İçi ve Dışı Rekabete Karşı Rekabetçilik Konumu

Kaynak: EU Business & Consumer Survey, October 2023 1

Temel Göstergeler

2,819 milyar EUR

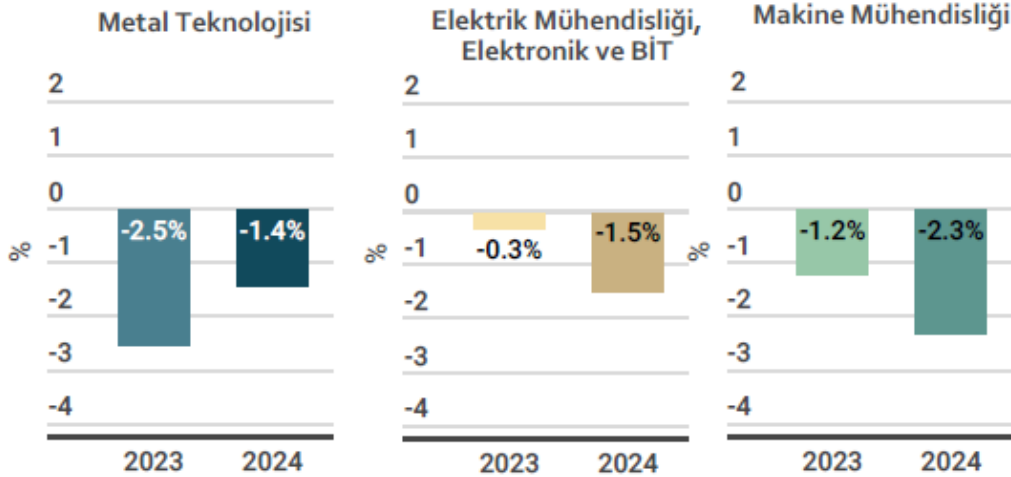
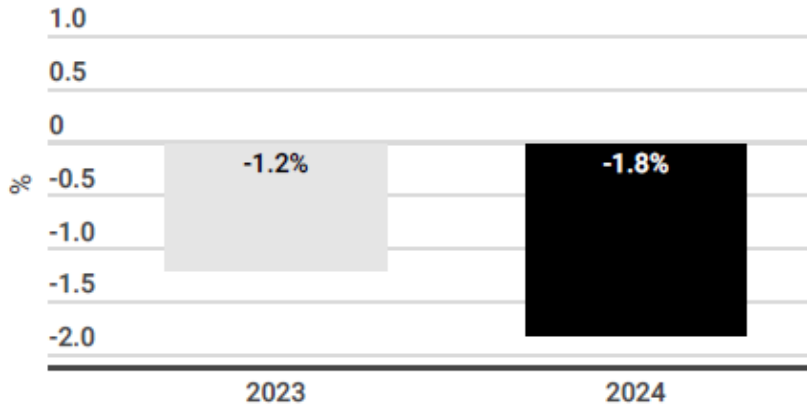

11.90 milyon

2022 yılında Avrupa
Teknoloji Endüstrisi'nin
nominal ciro değeri

2022 yılı Avrupa
Teknoloji Endüstrisi
doğrudan istihdamı

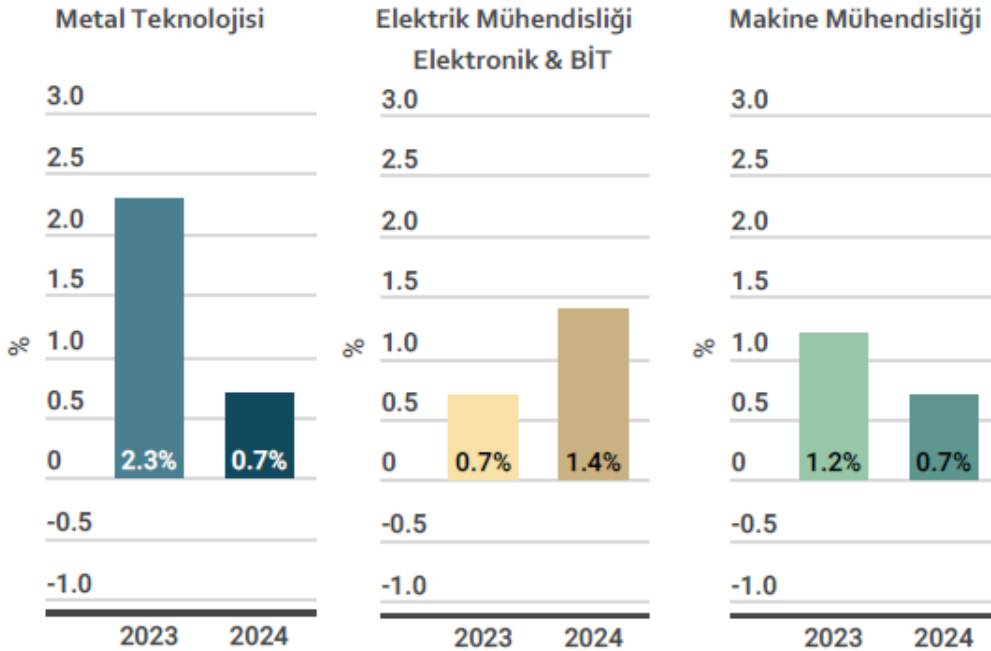
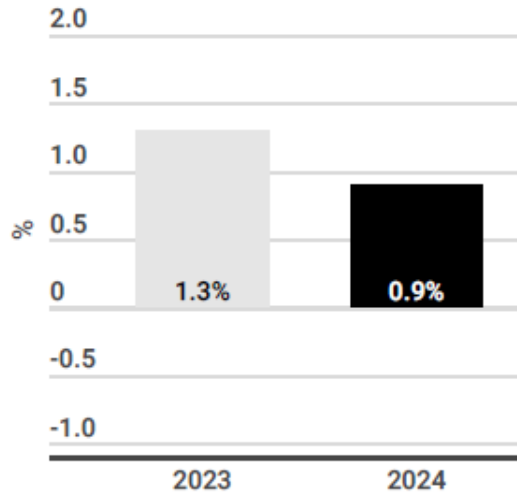
Yıllık Reel Ciro Değişimi (%) Toplam Teknoloji Endüstrisi

Kaynak: E&S WG Forecasts year on year; NACE 25/26/27/28, and Eurostat detailed enterprise statistics; technology industries 'total' also includes NACE 32.5 and 33

İstihdam Artışı ve Öngörüsü

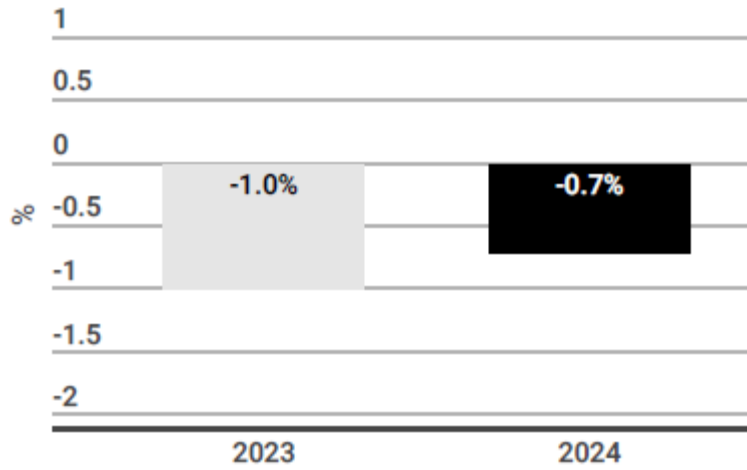
Toplam Teknoloji Endüstrisi

Kaynak: E&S WG Forecasts year on year; NACE 25/26/27/28, and Eurostat detailed enterprise statistics; technology industries 'total' also includes NACE 32.5 and 33

Reel Yatırım Öngörüsü

Toplam Teknoloji Endüstrisi

Kaynak: E&S WG Forecasts year on year; NACE 25/26/27/28

Metal Teknolojileri- Otomobil Endüstrisi Daha Büyük Bir Düşüşü Önlüyor

2023 yılı reel cirosunda %2,5 azalış bekleniyor
2024 yılı reel cirosunda %1,4'lük düşüş öngörülüyor
Otomotiv sektörü yavaşlamayı hafifletiyor

Metal teknolojileri sektörü için bu yıl reel ciroda %2,5 oranında düşüş beklenmektedir. Bu düşüş, Almanya'da ve Avrupa genelinde otomobil endüstrisindeki üretimin halen güçlü olması nedeniyle hafifliyor. 2023 yılı için VDA (Alman Otomotiv Endüstrisi Birliği), Avrupa'da yeni araç kayıtlarının bir önceki yıla göre %9 daha yüksek olmasını bekliyor. Geçen yılki siparişlerin bir kısmı tedarik zincirindeki sıkıntılar nedeniyle yerine getirilememiş, bu yıl yerine getirilmiştir. Ancak önümüzdeki çeyreklerde sektörün önemli bir gerileme yaşaması bekleniyor.

Metal teknolojisi sektöründe 2022 yılında zaten gözle görülür bir talep düşüşü yaşanmıştı. Bu durum sektördeki sipariş sürelerinin kışalmasına neden olmuş, böylece üretimdeki düşüş de nispeten hızlanmaya başlanmıştır. Otomotiv sektörünün beklenenden daha hızlı zayıflaması durumunda, bu sektördeki aşağı yönlü riskler oldukça büyüyebilir.

Elektrik Mühendisliği ve Elektronik Sektörü- Rüzgara Rağmen Büyüme Yavaşlıyor

**Güçlü olan büyümenin durduğuna dair işaretler mevcut.
Reel cironun 2023'te hafif düşebilir (-0,3%).
2024 yılında reel olarak %1,5 daha fazla düşüş bekleniyor.**

Son yıllarda, özellikle Covid krizinden sonra, elektrik mühendisliği sektörü teknoloji sektöründeki önemli ve büyüyen bir taşıyıcı olmuştur. Sanayide, ofis sektöründe ve özel sektördeki dijitalleşme eğilimi, son yıllarda elektrik mühendisliğine ve elektronik ürünlerine olan talebi artırdı. Sektörün büyümesini yegane yavaşlatan unsur ham madde kıtlığıyken, diğer yandan yeşil enerji dönüşüm stratejileri sektöre katkı sağlamakta. Bu da sürdürülebilir enerji üretimi yatırımlarının güçlenmesini ve talebin oluşmasını sağlıyor. Bu yapısal faktörlerin de sektörün yelkenlerini şişirmesi gerekiyor.

Ancak küresel sanayide talebin azalması nedeniyle sektördeki sipariş durumu kötüleşiyor. Şirketler siparişlerin azalması ve ham madde kıtlığı ile karşı karşıyalar. Sektörde daha fazla büyüme beklenmezken, aksine hacimde %0,3'lük bir düşüş öngörülmekte. 2024 yılı için şirketler reel %1,5'lik hafif bir düşüş daha bekliyor. Ancak Covid sonrasındaki yüksek talep sayesinde sektörün daha güçlü bir başlangıç pozisyonuna sahip olduğu da unutulmamalıdır.

Makine Mühendisliği Sektörü- Yüksek Sipariş Birikimi Azalmaya Başlıyor

**2023 yılında reel ciro %1,2 düşebilir.
Yüksek faiz oranları talebi etkiliyor.
2024 yılında reel olarak %2,3 düşüş bekleniyor.**

Makine mühendisliği sektörü 2023'ün ilk yarısında oldukça iyi bir performans sergiledi. Bunun nedeni, yeni siparişlerdeki düşüğe rağmen 2023'ün başında oldukça yüksek olan sipariş yoğunluğudur. Siparişlerdeki düşüş 2022'nin sonunda başladı ancak siparişlerin teslim sürelerinin uzun olması ve yarı iletkenler, elektronik gibi bileşenlerin bulunamaması nedeniyle birçok siparişin teslim edilememesi durumu hissettirmedir. Sipariş birikimi 2023'e kadar uzadı ancak artık daralma başladı.

Yılın tamamında Avrupa çapında satışların reel anlamda %1,2 oranında azalması beklenmekte ve yakın zamanda bir artış ihtimali de görünmemekte. Anketler, yüksek faizlerin yatırım isteğini baskılaması ve finansal esneklikleri sınırlaması nedeniyle AB makine sektörünün önümüzdeki aylara ilişkin üretim beklentilerini kötümser göründüğünü gösteriyor. Çin'den büyüme dürtülerinin gelmemesi de önemli. Gelecek yıl için makine mühendisliği şirketleri reel anlamda %2,3'lük bir düşüş bekliyor.

Detaylı Bilgi için: <https://orgalim.eu/reports/economics-statistics-report-autumn-2023>